

skal forelægge Justitsministeren, saa følger deraf igjen med en følgerigtig Tankeslutning, at det maa være Justitsministeriet, som bestemmer det omhandlede Minimum. Det er nu paa den anden Side derimod anført, at en saadan Afgjørelse af Sagen ikke er ganske tilraadelig, fordi det ikke findes, at Justitsministeriet bør have en saadan Raadigbed over Sagen i saa Henseende. Det er nu ganske vist, at det ikke hører til de behagelige Forretninger, som Justitsministeriet vilde faae, ved en saadan Leilighed at skulle være den Autoritet, der endeligt bestemmer Sagen; thi Justitsministeriet kan selv umulig være i Besiddelse, som jeg tidligere har bemærket, af de fuldstændige Oplysninger, som udfordres til denne Sags tilbørlige Bedømmelse. Justitsministeriet maa i saa Henseende lade sig lede af de Oplysninger, som det er istand til at erhverve. Men, naar man nu engang ikke har villet gaae ind paa saadanne curatores fideicommissi, som jeg antog der kunde træde i Virksomhed uden at medføre nogen væsentlig Ubehagelighed eller Besvær for Besidderen eller for Sagens Fremme overhovedet, saa seer jeg ikke, hvorledes man kan faae nogen anden Autoritet end Justitsministeriet. Thi at der i hver enkelt Provinds skulde udvælges et Par sagkyndige Mænd, vilde dog efter min Formening være en større Byrde end de omhandlede curatores fideicommissi, der kunne foreslaaes af hver enkelt Besidder, som altsaa kunde vælge de Mænd, med hvem han troede bedst at kunne harmonere, og i hvilke da Justitsministeriet, naar det anfaae dem for solke, vederhæftige og paalidelige Mænd, havde den Støtte, hvortil det i denne Sag trængte for at kunne undgaae at blande sig ind i Detailen. Men, naar man som sagt ikke vil gaae ind paa disse curatores, saa troer jeg rigtig nok, at Justitsministeriet bliver den eneste Autoritet, der kan udføre dette Arbejde, og, i hvor mange Besværligheder det end vil paadrage Ministeriet, saa skulde jeg dog, da jeg anseer denne Foranstaltning for at være den eneste, der giver nogen væsentlig betryggende Control for Familie Interessernes Jagtagelse, mene, at det vil være den rigtigste Udvei at vælge.

Der er kun een Bemærkning, jeg endnu troer det nødvendigt at tilføje. Det er med Hensyn

til den Forskjellighed, der findes i de to forskjellige Forslag med Hensyn til Tidsrummet, i hvilket Regnskaberne Udvisende af Indtægterne skulde lægges til Grund for Værdi-Opgivelsen. Paa den ene Side er 20 Aar jo vist en ganske hensigtsmæssig Periode, forsaavidt der derved med Hensyn til Indfæstninger vil kunne tages et temmelig paalideligt Gjennemsnitsbeløb; uagtet det naturligtvis, efter hvad jeg tidligere har bemærket, endnu altid vil vise sig lavere end den Indtægt, der deraf for Diebliffet høves og for Fremtiden kan ventes; men det vil maaskee med Hensyn til de øvrige Indtægter, de årlige Indtægter, have en saa særdeles stor Vækselslighed at vælge et saa langt Tidsrum; thi der er vist mangfoldige Godser, hvor man ikke er i Besiddelse af notagtige Godsregnskaber for en saa lang Periode. Der paahviler jo ikke Besidderen af Godsset nogen Forpligtelse til at føre saadanne Regnskaber, og, skøndt der vist nok paa de fleste, i det mindste paa de nogenlunde godt bestyrede Godser, høves Regnskaber for endeel Aar tilbage i Tiden, saa turde der dog være ikke ganske sjældne Tilfælde, hvor man ikke vil kunne finde Regnskaber for 20 Aar tilbage. Nu vil man maaskee kunne indvende derimod, at Fæstegodssets Indtægter kunne ligefrem opgives af de thinglæste Fæstebrevene; men dertil maa jeg dog svare, at Fæstebrevene i alt Fald kun med nogen Sikkerhed oplyse, hvad der er betinget at skulle svares, men det er ikke altid sagt, at disse betingede Indtægter ere virkelig komne ind. Det kan maaskee have vist sig, at ikke Ubetydeligt er eftergivet, medens paa den anden Side ikke saa Indtægter slet ikke ere komne ind i Regnskaberne. Naar man derfor vil tage en vis Periode, saa troer jeg rigtig nok, at man snarere burde vælge en kortere Periode, i hvilken man kunde være nogenlunde vis paa, at der overalt høves tilstrækkeligt notagtige Regnskaber for Godssets Indtægter, og, uagtet det forekommer mig, at 3 Aar muligt vilde være en temmelig kort Tid, saa anseer jeg dog denne Termin for at være bedre end de 20 Aar.

Thalbitzer: Jeg maa vistnok have udtrykt mig meget uheldigt, hvis den ærede Forsamling skulde, ligesom den høitærede Minister, have forstaaet den Bemærkning, jeg gjorde, saaledes